

Informacja w sprawie ustawy z dnia 9 października 2025 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych

Uchwalona ustawa z dnia 9 października 2025 r. dokonuje zmian w ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych poprzez wprowadzenie poszerzenia uprawnień orzeczniczych przysługujących asesorom sądowym w sądach powszechnych, o sprawy rozpoznawane w wydziałach rodzinnych i nieletnich sądów rejonowych, czyli z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, dotyczące demoralizacji i czynów karalnych nieletnich, leczenia osób uzależnionych od alkoholu oraz środków odurzających, a także należące do sądu opiekuńczego na podstawie odrębnych ustaw.

W świetle obowiązującego stanu prawnego, zadania z zakresu wymiaru sprawiedliwości w sądach rejonowych wykonują sędziowie, a ponadto również asesorzy sądowi, przy czym – zgodnie z art. 2 § 1a ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych – w *votum* uzyskiwanym przez asesorów sądowych nie mieści się:

- 1) stosowanie tymczasowego aresztowania w postępowaniu przygotowawczym wobec zatrzymanego przekazanego do dyspozycji sądu wraz z wnioskiem o zastosowanie tymczasowego aresztowania;
- 2) rozpoznawanie zażaleń na postanowienia o odmowie wszczęcia śledztwa lub dochodzenia, na postanowienia o umorzeniu śledztwa lub dochodzenia i na postanowienia o umorzeniu dochodzenia i wpisaniu sprawy do rejestru przestępstw;
- 3) rozstrzyganie spraw, o których mowa w art. 12 § 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (a więc tych wymienionych na wstępie niniejszej opinii), z wyjątkiem spraw o zezwolenie na dokonanie czynności przekraczającej zakres zwykłego zarządu majątkiem dziecka lub osoby pozostającej pod opieką w postaci prostego przyjęcia lub odrzucenia spadku, rozstrzyganych w toku postępowania o stwierdzenie nabycia spadku.

Ponadto uchwalona ustawa wprowadza rozwiązanie szczególne, które ma pozwolić prezesom sądów rejonowych na przenoszenie asesorów sądowych, za ich zgodą, do wydziałów rodzinnych i nieletnich w terminie roku od dnia wejścia w życie ustawy. Skorzystanie z tego uprawnienia w stosunku do konkretnego asesora sądowego nie przekreśli możliwości przeniesienia asesora sądowego na zasadzie art. 22a § 4 zdanie drugie ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (tzn. w przypadku szczególnie uzasadnionym, nie wcześniej niż po upływie roku służby i tylko raz).

Ustawa wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.